

ЗАПРОВАДЖЕННЯ СМЕРТНОЇ КАРИ ВОЛОДИМИРОМ ВЕЛИКИМ І ХРИСТИЯНСЬКІ ЦІННОСТІ

Історія запровадження цінностей християнства в культурні практики українців актуальна не лише в науковому сенсі. Суспільне значення дослідження даної тематики полягає, на нашу думку, насамперед, у незавершеності цього глобального історичного процесу як для українців, так і для людства в цілому.

Показовим сюжетом означеної тематики є історія про спробу скасування правителем Київської Русі Володимиром Святославовичем смертної кари. Після прийняття християнства він кардинально змінив свій образ життя та поведінку. Ключовою мотивацією цих змін стало намагання дотримуватись законів та приписів нової віри.

«Повість временних літ» повідомляє: «І умножишася зело разбоеве, і реща (сказали) єпископи Володимеру: «Се умножишася разбоінці; чому не казниши їх?» Він же рече (говорить) їм : « Боюся грїха». Безумовно, що Володимир мав на увазі біблійну заповідь « Не вбий», як обов'язкову настанову і закон для християнина. За великим рахунком Володимир, можливо і не скасовував страту на смерть за злочини, здійснювану за наказом князя, бо її імовірно до того і не було. Натомість, скоріше за все, у дохристиянські часи побутувала кровна помста, а за її неможливості - «віри», як матеріальне відшкодування за вбивство. Але тепер для князя докорінно змінилась причина незастосування страти – «бо то грїх».

Єпископи його поправили, сказавши Володиміру «Ти поставлений єси від Бога на страту злим, а добрим на милування. Вартий ти казнити розбійника, але з іспитом». Володимер ж отверг віри (грошові штрафи за злочини), нача казнити розбійники». Вважається, що ця історія, можливо, поклала початок так званій судовій реформі Володимира.

Неодноразово сюжет із запровадженням смертної кари Володимиром ставав підставою для богословських, і не лише богословських повчань, стосовно того, як має себе вести правитель у відповідності з нормами християнської поведінки. Разом з тим, банальне здається питання, чиї дії з точки зору християнської моралі є більш правильними: високоосвічених

єпископів-греків, чи наївного неофіта - Володимира, який занадто буквально сприйняв біблійні заповіді, донині не отримало однозначної відповіді. Для сучасних європейських держав смертна кара виступає порушенням цивілізаційних норм, а її скасування є обов'язковою вимогою для країн-вступників до Ради Європи. Це правило, яке своїми коріннями сягає християнського вчення, вже стало невід'ємним елементом європейської ідентичності. Однак, неоднозначність суспільних настроїв стосовно доцільності смертної кари, залишає і можливість, у разі якихось геополітичних зрушень, регресу в даному питанні. Відтак і подальші дослідження у цьому напрямку мають як науково-прикладне, так і загальнолюдське значення.

Ільїн В.Г.
ХНМУ

ХАРКІВСЬКА ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я 1941–1991 РОКІВ НА СТОРІНКАХ МІСЦЕВОЇ ПЕРІОДИКИ

Аналіз харківської періодики є актуальним для дослідження історії охорони здоров'я з огляду на неповноту представлення документів в архівах. Автор обробив значний масив статей головних місцевих газет «Вечірній Харків», «Красное знамя», «Соціалістична Харківщина» і прийшов до таких висновків щодо цінності публікацій і змін тематичного спрямування.

Крім даних про довоєнний стан, наслідки окупації та відновлення медзакладів, публікації др. пол. 1940-х рр. цінні висвітленням керівної ролі партії у здійсненні санітарних заходів, методів санітарної очистки та відбудови шляхом залучення безкоштовної праці харків'ян. Назви статей відображають мобілізуючий та оптимістичний настрій: «Риси одужання», «За зразковий будинок і двір», «Енергійніше відбудовувати житловий фонд Харкова», «Паливо місту!». У повоєнних публікаціях з'являється вживаний нині термін «патріот свого міста». Висвітлюючи внесок медпрацівників у відбудову лікарень, статті популяризували самодіяльність населення в момент, коли державні ресурси спрямовувалися переважно на відбудову промисловості.

Протягом 1960-х рр. у фокус уваги потрапляють проблеми медичної просвіти та участі громадськості в медичних заходах. З'являються публікації, присвячені екологічним проблемам у зв'язку з появою відповідного законодавства. Публікації показують зв'язок між радянським способом господарювання та екологічними проблемами Харкова. Вже перші статті заснованої 1969 р. газети «Вечірній Харків» приділяють увагу новій темі – виведенню промислових підприємств за місто. Кореспонденти починають